

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 marca 2017 roku, w sprawie z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W. przeciwko M. K. (1) o zapłatę kwoty 5.001,02 zł z tytułu pożyczki, Sąd Rejonowy w Łowiczu zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.632,83 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia 18 marca 2016 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1.466,51 zł tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 1.281,01 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt 1.). Nadto Sąd Rejonowy przyznał kuratorowi ustanowionemu dla pozwanej M. K. (1) nieznannej z miejsca pobytu - adw. B. J. wynagrodzenie w kwocie 2.952 zł, w tym podatek 23% Vat (pkt 2.) oraz nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Łowiczu z tytułu wydatków wyłożonych tymczasowo na wynagrodzenie kuratora ustanowionego dla pozwanej nieznannej z miejsca pobytu od pozwanej M. K. (2) kwotę 1.511,56 zł oraz od powoda (...) S.A. w W. kwotę 1.340,44 zł (pkt 3.).

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżyła powódka w części, tj. w zakresie punktu 1. i 3. zarzucając mu naruszenia prawa materialnego, tj. art. 5 k.c. poprzez jego błędne niezastosowanie. W uzasadnieniu skarżąca wskazała, że pozwana początkowo spłacała raty zaciągniętych zobowiązań, jednakże należy przypuszczać, że w późniejszym okresie jej sytuacja finansowa uległa pogorszeniu, co skutkowało zaprzestaniem dokonywania wpłat. Zdaniem skarżącej w N niniejszej sprawie należy uznać, że pozwanej przysługuje ochrona prawna z art. 5 k.c. bowiem istnieje przypuszczenie, że zaprzestanie przez nią spłat rat nastąpiło z przyczyn od niej niezależnych, których nie była w stanie przewidzieć w chwili zawierania poszczególnych umów. W konsekwencji powyższego apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1. poprzez oddalenie powództwa oraz częściowo w punkcie 3. poprzez nie obciążanie jej kosztami postępowania poniesionymi tymczasowo w kwocie 1.511,56 zł przez Skarb Państwa - Sąd Rejonowy w Łowiczu z tytułu wynagrodzenia kuratora ustanowionego dla nieznannej z miejsca pobytu pozwanej. Nadto kurator skarżącej wniósł o przyznanie wynagrodzenia za postępowanie przed sądem drugiej instancji, oświadczając, że koszty te nie zostały uiszczone w całości, ani w części. Kurator skarżącej sformułował również wniosek ewentualny o uchylenie zaskarżonego postanowienia w punkcie 1. oraz częściowo w punkcie 3. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o wynagrodzeniu kuratora za postępowanie odwoławcze.

### **Sąd Okręgowy zważył co następuje:**

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym i z tego względu, zgodnie z przepisem art. 505<sup>13</sup> § 2 k.p.c., jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku tego sądu powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Sytuacja opisana w cytowanym przepisie miała miejsce w rozpoznawanej sprawie, bowiem Sąd Okręgowy, po dokonaniu analizy stanu faktycznego sprawy, przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji stanowiące podstawę faktyczną rozstrzygnięcia przyjętego w zaskarżonym wyroku. Ponadto Sąd Okręgowy miał także na uwadze, iż w postępowaniu uproszczonym zgodnie z art. 505<sup>9</sup> § 1<sup>1</sup> k.p.c. apelację można oprzeć tylko na zarzutach naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, bądź naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy. Tym samym w ramach niniejszego uzasadnienia poprzestać należy jedynie na odniesieniu się do zarzutów apelacji, które są całkowicie nietrafne i chybione.

Przechodząc do rozważań nad podniesionym w apelacji zarzutem naruszenia prawa materialnego wyrazić należy przekonanie, iż stanowisko skarżącej jest pozbawione racji. Wbrew zgłoszonym przez stronę pozwaną zastrzeżeniom, zdaniem Sądu odwoławczego, uwzględnieniu roszczenia powódki o zapłatę należności z tytułu zawartych z pozwaną umów pożyczki w części obejmującej pozostałe (poza zakwestionowaną przez Sąd Rejonowy opłatą za obsługę umowy

pożyczki w domu klienta) objęte pozwem składniki (tj. należność główna, opłata przygotowawcza, ubezpieczenie pożyczki i odsetki umowne) nie stoją na przeszkodzie zasady współżycia społecznego, o których mowa w art. 5 k.c.

Zgodnie z tym przepisem nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Jak stwierdził Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 28 października 2004 r., sygn. akt I ACa 628/04, opubl. LEX nr 193666, przepis ten wskazuje klauzule jako normy społeczne ogólne, odnoszące się do wszystkich możliwych przypadków, gdy powoływanie się na prawo podmiotowe nie stanowi jego wykonywania, lecz jego nadużywanie, które nie jest społecznie aprobowane i jako takie nie korzysta z ochrony. Ma on zastosowanie, gdy w innej drodze nie można zabezpieczyć interesu osoby zagrożonej wykonywaniem prawa podmiotowego drugiej osoby. Klauzule generalne z art. 5 k.c. należy traktować jako normy społeczne, niezawierające ściśle sprecyzowanych elementów wskazujących, co należy rozumieć przez zasady współżycia społecznego, czy też społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa pozwalające na korektę oceny prawnej przypadków wyjątkowych. Istotą i funkcją ich jest możliwość uwzględnienia w ocenie różnego rodzaju, lecz o charakterze wyjątkowym, okoliczności faktycznych. W orzecnictwie zwraca się uwagę, że przy stosowaniu art. 5 k.c. należy mieć na względzie jego szczególny charakter, a w związku z tym konieczne jest uwzględnienie całokształtu okoliczności rozpoznawanej sprawy, w tym i charakteru oraz przedmiotu roszczenia. Klauzula generalna ujęta w art. 5 k.c. ma na celu zapobieganie stosowaniu prawa w sposób schematyczny, prowadzący do skutków niemoralnych lub rozmiągających się z celem, dla którego dane prawo zostało ustanowione. Powołany przepis ma wprawdzie charakter wyjątkowy, niemniej przewidziana w nim możliwość odmowy udzielenia ochrony prawnej musi być uzasadniona istnieniem okoliczności rażących i nieakceptowanych w świetle powszechnie uznawanych w społeczeństwie wartości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 roku, II CSK 831/14, LEX nr 1938674, wyrok Sadu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CSK 640/10, nie publ). Jednocześnie zasady współżycia społecznego w rozumieniu art. 5 k.c. są pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy i w takim całościowym ujęciu wyznaczają podstawy, granice i kierunki jej rozstrzygnięcia w wyjątkowych sytuacjach, które przepis ten ma na względzie. Dlatego dla zastosowania art. 5 k.c. konieczna jest ocena całokształtu szczególnych okoliczności danego wypadku w ścisłym powiązaniu nadużycia prawa z konkretnym stanem faktycznym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 22 stycznia 2014 roku, I ACa 888/13, LEX nr 1428188).

W niniejszej sprawie skarżąca nie zdołała jednak wykazać istnienia po stronie powódki okoliczności uzasadniających ocenę zachowania strony powodowej, jako sprzecznego z zasadami współżycia społecznego, które uzasadniałoby odmówienie jej ochrony prawnej. Skarżąca uzasadniając zarzut naruszenia art. 5 k.c. sformułowała swoje twierdzenia w trybie przypuszczającym. Tymczasem dla stwierdzenia czy w konkretnym przypadku zachodzą okoliczności uzasadniające zastosowanie klauzuli generalnej z art. 5 k.c. konieczne jest wykazanie (udowodnienie) tych szczególnych okoliczności. Za niewystarczające uznać należy w tym zakresie jedynie przypuszczenia apelującej, że zaprzestanie przez powódkę spłaty rat nastąpiło z przyczyn od niej niezależnych, których nie była w stanie przewidzieć w chwili zawierania poszczególnych umów.

W uzupełnieniu powyższego Sąd Okręgowy wskazuje, że podziela ocenę prawną Sądu I instancji, zgodnie z którą spośród postanowień umów pożyczki zawartych z powódką charakter klauzuli niedozwolonej w rozumieniu przepisu art. 385<sup>1</sup> k.c. przypisać można jedynie postanowieniu przewidującemu obciążenie pożyczkobiorcy opłatą za obsługę pożyczki w domu klienta, której wysokość jest rażąco wygórowana.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację jako niezasadną

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 2. wyroku na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.167.1398 – j.t. ze zm.) przyznając i nakazując wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łowiczu na rzecz adw. B. J. - kurator ustanowionej dla nieznaney z miejsca pobytu pozwanej M. K. (1) wynagrodzenie w kwocie 1.107,00 zł (w tym 207,00 zł jako należny podatek VAT), ustalone według stawek określonych w § 1 ust. 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów

ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U. z 2013 r. poz. 1476) oraz § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 roku (Dz.U. z 2015, poz. 1800) w brzmieniu nadanym mu mocą § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2016.1668).